ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr.A420300015
Lietas arhīva Nr.A42-03000-15/42

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2015.gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

piedaloties pieteicējiem /pers. D/ un /pers. E/, pieteicēju pārstāvim /pers. F/,
atbildētājas Ilūkstes novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Ilūkstes novada bāriņtiesas pārstāvei /pers. G/,
trešās personas /pers. H/ sevišķajai aizbildnei /pers. I/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ un /pers. E/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējiem tiktu atjaunotas pārtrauktās bērna /pers. H/ aizgādības tiesības.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ilūkstes novada bāriņtiesas (turpmāk – Bāriņtiesa) locekles 2015.gada 12.februāra lēmumu pieteicējiem /pers. D/ un /pers. E/ pārtrauktas bērna /pers. H/, dzimusi 2003.gada 19.novembrī, aizgādības tiesības, jo /pers. D/ nespēja nodrošināt bērna aprūpi, audzināšanu un pamatvajadzības, bet /pers. E/, neiesaistoties meitas ikdienas aprūpes, audzināšanas un uzraudzības nodrošināšanā, bija zaudējis emocionālo saikni ar meitu, iepriekšējo agresīvo ģimenes skandālu dēļ meitenei bija bailes no tēva, kādēļ pastāvēja riski, ka tēvam pietrūks zināšanu un prasmju meitas audzināšanas nodrošināšanā.

[2] Ar Bāriņtiesas 2015.gada 12.februāra lēmumu /pers. H/ ievietota /pers. J/ un /pers. K/ audžuģimenē.

[3] Pieteicēji 2015.gada 2.jūnijā vērsās Bāriņtiesā ar iesniegumu, lūdzot atjaunot bērna aizgādības tiesības.

[4] Ar Bāriņtiesas 2015.gada 20.augusta lēmumu Nr.1-6/55 (turpmāk – Lēmums) pieteicēju iesniegums noraidīts un viņiem nav atjaunotas /pers. H/ aizgādības tiesības.
Lēmumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.
[4.1] Sociālā dienesta slēdzienā par /pers. D/ un /pers. E/ spēju nodrošināt nepilngadīgā bērna aprūpi teikts, ka sociālais dienests strādājis ar abiem vecākiem un konstatējis, ka viņiem ir motivācija atgriezt /pers. H/ ģimenē. /pers. D/ veikusi medicīnisku manipulāciju pret alkohola lietošanu uz 1 gadu. Vecāki, pārvarot savstarpējās nesaskaņas un konfliktus, atsākuši kopdzīvi, uzlabo dzīves apstākļus dzīvoklī /adrese A/, apmeklēja psihologa un sociālā darbinieka konsultācijas, regulāri tiekas ar meitu un uztur kontaktus ar audžuģimeni. Abi vecāki šobrīd strādā algotu darbu. Kā risks tiek akcentēta /pers. D/ iespējamā alkohola lietošanas atsākšana pēc kodēšanās termiņa beigām. Arī savstarpējās attiecības starp pieaugušajiem nav pietiekami stabilas, šobrīd abus galvenokārt vieno vēlme atgriezt ģimenē bērnu, citas kopīgas intereses nav novērotas. Tiek vērtēts, ka /pers. D/ un /pers. E/ šobrīd vēl nevar nodrošināt ģimenisku vidi ar stabilu abu vecāku emocionālu kontaktu. Lai gan, dzīvojot audžuģimenē, /pers.H/ ir pozitīvas pārmaiņas – viņa ir palikusi drošāka, atvērtāka, kas ir audžuģimenes audzināšanas rezultāts, tomēr viņa pauž arī satraukumu, vai vecāki pēc viņas atgriešanās ģimenē spēs pozitīvās pārmaiņas saglabāt, līdz ar to izsaka vēlmi vēl pusgadu uzturēties audžuģimenē.
[4.2] Bāriņtiesas darbinieki sadarbībā ar sociālā dienesta darbinieci veikuši risku izvērtēšanu. Secināts, ka vecākiem vērtētie riski pārsvarā ir resursu vai zemā līmenī. /pers. D/ lielākais riska faktors ir alkohola atkarība, pastāv bažas vai pēc medikamenta iedarbības (uz 1 gadu no 2015.gada 7.februāra) viņa spēs iztikt bez alkohola lietošanas. /pers. E/ pozitīvi vērtēti uzlabojumi saskarsmē ar meitu, attieksmes maiņa pret audzināšanas pienākumiem. Par abiem vecākiem secināts, ka viņi šobrīd spētu nodrošināt meitai pilnvērtīgu ikdienas aprūpi. Izvērtējot bērna riska līmeņus, konstatēts, ka tie pārsvarā ir resursu un zemā līmenī. Meitene ir pamanījusi pozitīvās pārmaiņas bioloģiskajā ģimenē – vecāku dzīvesveidā, attieksmē vienam pret otru, vēlmē abiem audzināt meitu. Pozitīvi tiek vērtētas meitenes psihoemocionālās pārmaiņas, dzīvojot audžuģimenē, taču tai pat laikā tiek respektēts viņas viedoklis par bažām, vai pozitīvās pārmaiņas vecāku ikdienā būs noturīgas. Secināts, ka meitene emocionāli nav gatava atgriezties bioloģiskajā ģimenē.
[4.3] /pers. J/ 2015.gada 7.augusta sarunā pauda viedokli, ka aizgādības tiesības atjaunot būtu vēl par agru. Viņu sāpinājusi /pers. D/ rīcība, jo māte nav atnākusi atvadīties no meitas, pirms viņa devās ciemoties viesģimenē ASV. /pers. J/ uzskata, ka mātei vēl nav vajadzīgo prasmju, viņa vēl nav emocionāli stabila un viņai jāaug līdz ar bērnu. Bērnam ģimenē jājūtas droši. Tēvs ļoti cenšas, taču jāsaprot, ka viņa galvenais uzdevums ir ģimenes materiālā nodrošināšana, ar audzināšanu pārsvarā nodarbosies māte. Uzskata, ka meitene varētu paciemoties pie vecākiem nedēļu nogalēs, taču nav

pieļaujama situācija, ka meitene emocionāli cieš. Meitenei pakāpeniski jāatjauno kontakti, jo dažreiz vecāku rīcība un spējas neatbilst vārdiem. Uzskata, ka vēl jādod laiks, īpaši mātei, lai sagatavotos meitas audzināšanai un uzņemtos ikdienas rūpes.

[4.4] /pers. H/ 2015.gada 7.augusta sarunā ar Bāriņtiesas darbinieci daudz stāsta par ciemošanos ASV un atzīst, ka tā ļoti patikusi. Par savu mammu zina, ka viņa vairs nedzer, atsākusi strādāt, viņai „jāstāv uz pareizā ceļa". Tētis palicis tāds pats. /pers.H/ pauž prieku par to, ka mamma vairs nedzer, jo palikušas nepatīkamas atmiņas par laiku, kad mamma dzēra. /pers.H/ domā, ka mamma varētu noturēties nedzert un viņu audzināt, tai pat laikā atzīst, ka viņai vēl ir bail, ka mamma pēc /pers.H/ atgriešanās varētu atsākt dzert, labāk, lai viņa vēl pacenšas, bet /pers.H/ vēl padzīvotu pie tantes /pers.J/.

[4.5] 2015.gada 19.augusta dzīves apstākļu pārbaudē vecāku faktiskajā dzīvesvietā /adrese A/ Bāriņtiesas darbinieki konstatēja, ka /pers.H/ vecāki dzīvo labiekārtotā divistabu dzīvoklī daudzdzīvokļu mājā, ir nodrošināti nepilngadīgās aprūpei nepieciešamie sadzīves apstākļi.

[4.6] Bāriņtiesas sēdē /pers. D/ paskaidroja, ka viņai alkohola problēmu vairs nav, ir kodējusies uz gadu. Kopš augusta ir patstāvīga darba vieta (sēdes laikā lūdz lietas materiāliem pievienot Darba līguma kopiju), atzīst, ka vajadzēja mainīties, apdomāt. Ar /pers.E/ ir veikuši dzīvokļa kosmētisko remontu. Saprot, lai meita varētu labi dzīvot, mācīties, dzīvesvietā visam jābūt tīram, jābūt sagatavotam ēdienam, apliecina, ka to varēs izdarīt. Domā, ka pratīs darboties kopā ar meitu. Atzīst, ka parāds, kas uzkrājies par iepriekšējo gadu, dzīvojot atsevišķi no vīra, jāatmaksā, taču to varēs izdarīt tagad, kad sākusi strādāt un ir nauda. Piekrīt pakāpeniskai parāda nomaksai, vienojoties ar dzīvokļa saimnieci un veicot rakstiskas atzīmes par nomaksāto summu. Ir apmeklējusi psihologa un sociālā darbinieka konsultācijas. Ar meitu sistemātiski sazvanās telefoniski, regulāri (apmēram reizi mēnesī) ir tikusies bāriņtiesā. /pers. D/ uzskata, ka nav nekādu risku, kas traucētu meitai atgriezties vecāku ģimenē, ar visu varēs tikt galā.

[4.7] Bāriņtiesas sēdē /pers. E/ paskaidroja, ka viņa ikdienā maz kas ir mainījies. Runājot par savu lomu ģimenē norādīja, ka viņam jāaudzina meita kopā ar /pers.D/. Kad meita atgriezīsies, varēs redzēt, kā viņš izprot audzināšanu. Uzskata, ka problēmas ar meitas audzināšanu sākās, kad/pers.D/ pagājušajā gadā ar bērniem aizgāja prom. /pers.E/ piedāvāja meitai dzīvot pie viņa, taču /pers.H/ bija žēl mammas un viņa nepalika pie tēva. Arī tad, kad meita nedzīvoja kopā, cik varēja, tik materiāli viņai palīdzēja. Ar meitu sazinājās telefoniski, parasti apmēram vienu reizi mēnesī, lai neapniktu. Vairākkārtīgi kopā ar /pers.H/ tikās ar meitu bāriņtiesas telpās. Pēdējā tikšanās reizē /pers.H/ daudz stāstīja par piedzīvoto Amerikā, rādīja fotogrāfijas, teica, ka grib mājās. Apliecina, ka vasarā veicis dzīvokļa kosmētisko remontu, šobrīd piestrādā gadījuma darbos. Septembrī, kad darbu uzsāks baseins Ilūkstē, būs algots darbs kā kurinātājam. Uz jautājumu pat alkohola lietošanu atbild, ka šādu problēmu viņam nav. Uzskata, ka kopā ar /pers.D/ spēs nodrošināt meitas ikdienas aprūpi.

[4.8] Bāriņtiesas sēdē sociālā darbiniece /pers. M/ pastāsta, ka darbā ar ģimeni tika sastādīts rehabilitācijas plāns. Sākumā, pēc /pers.H/ izņemšanas no ģimenes, /pers.D/ bija smagi. Tika piešķirts dzīvoklis Ozolu ielā, taču tajā dzīvot bez uzlabojumiem un apkures nebija iespējams. Naudas tam nebija un darba arī nebija. Pozitīvi vērtējama /pers.D/ kodēšanās pret alkoholu. /pers.E/ kā tēva rīcība, paaicinot /pers.D/ atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā, vērtējams kā liels solis ceļā uz iespēju meitai atgriezties bioloģiskajā ģimenē. Abi vecāki apmeklēja psihologa konsultācijas. Iespējamos riskus sociālā darbiniece saskata apstāklī, ka /pers.D/ varētu atsākt lietot alkoholu. /pers. H/ stāstīja, ka pagaidām vēl baidās no mājām, jo domā, ka mamma varētu atsākt dzert, ka var tikt „izmesta" no mājām. Meitene vēlas uzkavēties audžuģimenē, ļoti satuvinājusies ar audžumammu.

[4.9] Bāriņtiesa secināja, ka vecāki /pers. D/ un /pers. E/ ir iesaistījušies sociālā dienesta darbinieku sastādītā rehabilitācijas plāna izpildē, atjaunojuši kopdzīvi, uzlabojuši dzīvesvietas sadzīves apstākļus, regulāri uzturējuši kontaktus telefoniski un klātienē tikušies ar meitu /pers.H/, izsaka apņemšanos spējā nodrošināt meitai pilnvērtīgu ikdienas aprūpi. Tomēr, analizējot riskus, kas bija par iemeslu aizgādības tiesību pārtraukšanai, un riskus, kas tiek saskatīti šobrīd, vēl joprojām ir bažas, vai panāktās pozitīvās pārmaiņas vecāku dzīvesveidā un attieksmē pret bērna audzināšanu būs noturīgas un ilgtspējīgas. Bāriņtiesa ņem vērā bērna intereses un, uzklausot bērna viedokli, Bāriņtiesa secināja, ka arī meitene pauž bažas par bioloģiskajā ģimenē panākto izmaiņu noturību, kas rada viņā nedrošību un bailes. Tai pat laikā bāriņtiesa uzskata, ka, meitenei ciemojoties vecāku dzīvesvietā, varētu rasties pārliecinošāks viedoklis par izmaiņām vecāku ģimenē, kas ģimenes locekļus varētu satuvināt un atjaunot emocionālo saikni.

[5] Pieteicēji vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru viņiem tiktu atjaunotas /pers. H/ aizgādības tiesības.

Pieteikumā norādīja, ka vecāki izpildīja visas bāriņtiesas prasības, kas ir nepieciešamas, lai atjaunotu aizgādību par bērnu. Bāriņtiesas pamatargumentam – meitas bažām – nav pamata. Meita pieteicējiem paziņojusi, ka neviens neinteresējās par viņas viedokli par atgriešanos savā ģimenē. Tāpat viņa paziņoja, ka vēlas atgriezties mājās, ka viņai nepatīk atrašanās audžuģimenē, tai skaitā nepatīk pārtika, ko piedāvā audžuģimenē. Bāriņtiesas sēdē nebija nedz meitas, nedz meitas audžuģimenes. Pieteicēju ieskatā meitas interesēs ir atgriezties mājās.

[6] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Bāriņtiesa neatzina pieteikumu, norādot šādus argumentus.

[6.1] Neatbilst patiesībai pieteicēju apgalvojums, ka pēc /pers.H/ stāstītā par viņas viedokli neviens nav interesējies. Lietai pievienotie dokumenti – sarunas protokols ar /pers. H/ un Sociālā dienesta slēdziens apliecina, ka meitenes viedoklis ir noskaidrots un, izlemjot lietu, ņemts vērā.

[6.2] Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" 44.punktā noteiktas personas, kuras var piedalīties bāriņtiesas sēdē. Pamatojoties uz minēto normu, Bāriņtiesa uz sēdi uzaicināja administratīvā procesa dalībniekus – /pers. D/ un /pers. E/, kā arī institūcijas pārstāvi – sociālo darbinieci /pers. M/. Bērna un audžuģimenes viedoklis bija noskaidrots līdz bāriņtiesās sēdei un pievienots lietas materiāliem dokumentāri.

[6.3] Lietas materiāli liecina par vecāku savstarpējo fizisko vardarbību, kas ilgstoši notikusi bērna klātbūtnē un izraisījusi bērnam trauksmi, bailes un emocionālas ciešanas. Līdz lēmuma pieņemšanai bāriņtiesā 2015.gada 20.augustā kopš vecāku aizgādības tiesību pārtraukšanas, bija pagājis tikai pusgads, tādēļ Bāriņtiesai izprotamas /pers. H/ paustās bažas par bioloģiskajā ģimenē panākto izmaiņu noturību. Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu, ņēma vērā bērna viedokli, saskaņā ar kuru vēl jādod laiku vecākiem, lai panāktās pozitīvās pārmaiņas ģimenē nostiprinātos un bērns varētu atgriezties vidē, kurā jūtas droši.

[7] Bērna sevišķā aizbildne rakstveida paskaidrojumu tiesā neiesniedza.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja /pers. D/ uzturēja pieteikumu un paskaidroja, ka oktobrī, kad /pers.H/ ciemojās ģimenē, viņai kājās bija noplīsuši zābaki un galvā bija utis. Vecāki tikai augustā uzzinājuši, ka varēja ņemt bērnu pie sevis brīvdienās, iepriekš viņiem tas netika izskaidrots. Bāriņtiesai jau sākotnēji bija nostāja, ka meita tiks atgriezta, iespējams, tikai 2016.gada februārī.

Tagad ģimenē ir labas attiecības. Tā kā pieteicēja strādā, viņai nav laika lietot alkoholu. Kad /pers.H/ brīvdienās ciemojās mājās, viņa negribēja atgriezties audžuģimenē, tēvam bija jāaizved viņu gandrīz ar varu. /pers.H/ saka, ka ar viņu neviens nerunā, tikai atrakstās. Meitene grib atgriezties mājās. Bērnu uz brīvdienām Bāriņtiesa neļāva ņemt, jo /pers. J/ teica, ka brīvdienās meiteni nevar laist mājās, un bāriņtiesa tam piekrita. Meitene ģimenē ciemojās trīs dienas augustā un nedēļu rudens skolas brīvdienās.

[9] /pers. E/ tiesas sēdē uzturēja pieteikumu un paskaidroja, ka viņa sievai šobrīd nav problēmu ar alkoholu. Bāriņtiesa sniedz nepatiesu informāciju. Kad /pers.H/ tika ievietota krīzes centrā, Bāriņtiesa skaidroja, ka bērns var atgriezties pie tēva, taču vēlāk bērns ievietots audžuģimenē. Bāriņtiesa paziņoja, ka bērns pieteicējam nav atdots, jo viņš strādā maiņu darbu un nevar pieskatīt/pers.H/. Netika ņemts vērā pieteicēja paskaidrojums, ka viņš var atrast cilvēku, kurš pieskatītu /pers.H/, kamēr viņš ir darbā. Pieteicējs nevar saprast, kāpēc viņam tika atņemtas aizgādības tiesības.

Audžuģimene iespaido meiteni psiholoģiski. Pēc /pers.H/ ievietošanas audžuģimenē, Bāriņtiesa neko nedara, tikai atrakstās, darboties sāka tikai pēc pieteikuma iesniegšanas tiesā. Meita stāstīja, ka audžuģimenē tiek slikti barota.

Uz tiesas jautājumu atbildēja, ka ir bijis viens gadījums, kad iesitis meitai un sasitis brilles. Tas noticis pēc tam, kad pieteicējs vairākas stundas meklējis meitu un mazdēlu, kuri neatradās mājās. Arī pret sievu vienreiz ir pacēlis roku. 2004.gada jūlijā konflikts bija ar dēlu, pēc kura tika izsaukta policija. Konflikta iemeslus neatceras.

[10] Pieteicēju pārstāvis /pers. F/ tiesas sēdē paskaidroja, ka /pers.D/ un /pers.E/ dzīvo kopā jau 30 gadus, viņiem ir divi vecākie bērni, kuri ir labi audzināti un dzīvo ārzemēs. Krīze ģimenes attiecībās radās dažus gadus atpakaļ, kad pieteicējai radās veselības problēmas, viņa zaudēja darbu, nokļuva nelabvēlīgā kompānijā un sāka lietot alkoholu, kā rezultātā sākās konflikti arī ģimenē. Minētā iemesla dēļ /pers.E/ ar /pers.D/ izšķīrās, /pers.H/ palika dzīvot ar māti.

/pers.H/ ir ļoti jūtīgs bērns, ar māti viņai ir tuvs emocionāls kontakts. /pers.E/ ir noslēgts, kluss, iespējams viņam ar meitu tik tuva kontakta nav.

Šobrīd /pers.D/ ir pārtraukusi lietot alkoholu, abi bērna vecāki atkal dzīvo kopā, ir sākuši remontēt dzīvokli.

Nav saprotams, kādu iemeslu dēļ audžuģimene cenšas ierobežot vecāku komunicēšanos ar meitu.

/pers.H/ ļoti vēlas atgriezties ģimenē un ļoti cieš no tā, ka nevar dzīvot kopā ar vecākiem. Meitenei ne sevišķi patīk dzīvot audžuģimenē, nepatīk ēdiens, viņa žēlojas, ka audžuģimenē viņai tiek maz veltīts uzmanības, jo tur dzīvo desmit bērni.

/pers.H/ stāstīja, ka audžumāte viņai lika pateikt mātei, lai māte atsakās no pieteikuma tiesā, draudēja ar meitenes aizsūtīšanu uz psihiatrisko slimnīcu, ievietošanu internātā.

Visi cēloņi, kuru dēļ /pers.H/ tika izņemta no ģimenes, ir novērsti. Gaidīt vēl dažus mēnešus nav lietderīgi. Vecāki ir tādi, kādi viņi ir, arī meitene pati nemainīsies. Meitene vēlas atgriezties pie mātes un tēva, tikai viņa baidās, ka māte atkal var atsākt dzert. Tās ir tikai šaubas. Bāriņtiesai ir iespēja novērot ģimeni un izņemt bērnu no ģimenes, ja māte atkal sāks dzert un alkohols izrādīsies svarīgāks par bērnu.

[11] Bāriņtiesas pārstāve /pers. G/ tiesas sēdē neatzina pieteikumu un sniedza paskaidrojumu, kas pamatā atbilst Lēmuma un rakstveida paskaidrojuma argumentiem. Papildus norādīja, ka tēvam aizgādības tiesības tika atņemtas, jo /pers.H/ stāstīja, ka tēvs pret viņu bijis vardarbīgs, sasita meitenei brilles, kādēļ viņa pat kavēja skolu. Tēvs bija iesitis viņai pa galvu. /pers.H/ stāstīja, ka it kā jau tēvs ir labs, bet, kad viņš piedzeras, viņam ir tieksme uz vardarbību. Kad meitene tika izņemta no mātes ģimenes, viņa tika aizvesta pie tēva, bet tajā pašā dienā aizbēga atpakaļ pie mātes.

Šobrīd /pers.H/ nav emocionāli stabila. Viņai ir atļauts tikties brīvdienās ar vecākiem, taču, kad meitene atgriežas atpakaļ audžuģimenē, vērojama viņas emocionāla nestabilitāte.

Nav pamatoti mātes pārmetumi par sliktu ēdināšanu audžuģimenē, jo nav zināms, ko meitene ēda, atrodoties pie mātes brīžos, kad māte uzdzīvoja.

Bāriņtiesa bija pretimnākoša un izvēlējās audžuģimeni, kas dzīvo tuvu no vecākiem un būtu atvieglota vecāku un bērna saskarsme. Bāriņtiesa veicina bērna ciemošanos pie vecākiem, ko vecāki ne vienmēr izmanto. Audžuģimene būtu palaidusi meiteni uz 18.novembra brīvdienām, bet vecāki pie meitenes atbrauca tikai pēc svētkiem uz skolu. Bieži tikšanās notika bāriņtiesas telpās. Tēva tikšanās ar meiteni beidzas ļoti ātri.

Sociālais dienests ar ģimeni strādā vairāk nekā 15 gadus, kad vēl bija mazi vecākie bērni. Bāriņtiesa iesaistījās tikai 2014.gada jūlijā, kad konstatēta vardarbība un tika saukta policija. Aizgādības tiesības vecākiem netika uzreiz pārtrauktas, bija mēģināts strādāt ar ģimeni, palīdzēt tai.

Bāriņtiesai ir informācija, ka /pers.D/ mēdz lietot alkoholu arī pēc kodēšanās, lai gan konkrētu pierādījumu tam nav.

/pers.H/ lielu traumu nodara tas, ka viņa redz vardarbību starp vecākiem. Kad /pers.H/ dzīvoja pie mātes, viņa tika ieslēgta vienā istabā. Meitenei nepatika, ka pie mātes nāca sveši vīrieši. Kad bija izsaukta policija un mediķi, meitenei bija histērija, jo viņai ir bail, ka viņu paņems no mammas.

Ir jāņem vērā bērna vēlmes un ir jāsagaida, kad meitene kļūs droša, ka var atgriezties ģimenē. Vecākiem biežāk jāapciemo meiteni, vairāk jāsamīļo.

[12] Trešās personas /pers. H/ sevišķā aizbildne /pers. I/ tiesas sēdē norādīja, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu. Paskaidroja, ka strādā Bebrenes vidusskolā un ir /pers. H/ klases audzinātāja. Bāriņtiesa deva atļauju parunāt ar meiteni par aizgādības jautājumu.

/pers.H/ ļoti grib atgriezties ģimenē. Vairākas reizes viņa ir teikusi, ka ļoti grib atgriezties pie mammas, bet par tēti saka, ka viņiem nav labas attiecības un ar tēti viņa dzīvot negrib. Uz papildus jautājumiem meitene paskaidroja, ka ar tēti nav emocionālas saiknes un viņi nezin, par ko runāt. Jebkurā sarunā /pers.H/ runāja par mammu, par tēvu runā nelabprāt.

Uz jautājumu, vai meitene ir droša, ka viņa var atgriezties atpakaļ ģimenē, viņa stāstīja, ka mamma ir vairākas reizes kodējusies, bet, nesagaidot kodēšanās beigas, atkal sāka lietot alkoholu. Meitene baidās, ka pēc tam, kad viņa atgriezīsies ģimenē un vecāki būs panākuši savu, atkal atkārtosies agrākā situācija.

/pers. I/ ir /pers.H/ klases audzinātāja no 2015.gada 23.februāra. Sākumā meitene bija nedroša, bet vēlāk, kad viņai parādījās draudzenes, viņa atraisījās. Novembrī uz jautājumiem par audžuģimeni /pers.H/ atbildēs neteica neko sliktu. Skolā meitene ierodas kārtīgi apģērbta, piedalās skolas un klases pasākumos.

/pers.H/ gaida atgriešanos ģimenē, taču vienlaikus ir ļoti apjukusi./pers.H/ baidās, ka situācijā, kad viņu atkal izņems no ģimenes, viņa tiks aizsūtīta kaut kur prom.

Uz jautājumiem, kādēļ /pers.H/ viņasprāt ir izņemta no ģimenes, meitene kā iemeslus nosauca to, ka māte lieto alkoholu un tētis sit mammu.

Mātei ierodoties uz tikšanos ar /pers.H/ 19.novembrī /pers. I/ šķitis, ka vai nu iepriekšējā dienā, vai arī tajā pašā dienā Valentīna bija lietojusi alkoholu, jo viņa intensīvi košļāja košļājamo gumiju, izelpā bija jūtama alkohola smaka. Vēlāk, kad meiteinei uzdeva jautājumu, vai viņasprāt mamma, ierodoties uz tikšanos, ir lietojusi alkoholu, meitene neko neatbildēja.

Nedrīkst pieļaut situāciju, kad pēc aizgādības tiesību atjaunošanas meitene atkal tiks izņemta no ģimenes. Ir jābūt pilnīgai pārliecībai, ka bērns var atgriezties ģimenē, taču šobrīd tādas pārliecības vēl nav.

Motīvu daļa

[13] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[14] Saskaņā ar Civillikuma 203.panta pirmo daļu aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa atzīst, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ) (panta 2.punkts), vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai

nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību (3.punkts), konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu (5.punkts). Analoģiski pamati noteikti Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmajā daļā.

Atbilstoši Civillikuma 203.panta trešajā daļā un Bāriņtiesu likuma 22.panta otrajā daļā noteiktajam pārtrauktās bērna aizgādības tiesības vecākam atjauno, ja bāriņtiesa iegūst attiecīgu informāciju, pamatojoties uz kuru atzīstams, ka vairs nepastāv tie apstākļi, kas bijuši par pamatu tiesību pārtraukšanai.

[15] Pieteicējiem bērna /pers. H/ aizgādības tiesības pārtrauktas, jo māte /pers. D/, alkoholisko dzērienu pārmērīgas lietošanas iespaidā nespēja nodrošināt bērna aprūpi, audzināšanu un pamatvajadzības, bet /pers. E/, neiesaistoties meitas ikdienas aprūpes, audzināšanas un uzraudzības nodrošināšanā, bija zaudējis emocionālo saikni ar meitu. Tāpat iepriekšējo agresīvo ģimenes skandālu dēļ meitenei bija bailes no tēva.

Lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecāki nav apstrīdējuši. Arī lietas materiāli liecina, ka pieteicēji neapstrīd aizgādības tiesību atņemšanas pamatotību.

[16] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secina, ka ne uz Lēmuma pieņemšanas brīdi, ne lietas izskatīšanas brīdi nav pilnīgi atkrituši tie apstākļi, kas bijuši par pamatu /pers. H/ aizgādības tiesību pārtraukšanai vecākiem. Šo secinājumu tiesa pamato ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[17] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēji lielā mērā ir panākuši pozitīvu progresu, ir mazinājuši bērnam nelabvēlīgas vides apstākļus un riskus – bērna vecāki ir atsākuši kopdzīvi, ir izremontējuši dzīvokli, māte ārstējas no alkohola atkarības.

Vienlaikus tiesa konstatē arī to, ka vairāki nozīmīgi riski nav novērsti. Pirmkārt, tiesa atzīst, ka alkohola lietošanas recidīva risks mātei saglabājas, taču pieteicēja un pieteicējs šo problēmu neatzīst, par ko liecina pieteikuma argumenti un pieteicēju izteikumi tiesas sēdē. Ir jāņem vērā, ka bez patiesas alkoholisma problēmas atzīšanas nav iespējama kaut cik noturīga šīs problēmas pārvarēšana.

Tāpat tiesa atzīmē, ka vecāki šobrīd kopumā ir tendēti nevis analizēt savu rīcību, atzīt problēmas un pieļautās kļūdas, bet vaino situācijā Bāriņtiesu un audžuģimeni. Lietas izskatīšanas gaitā tiesa pārliecinājās, ka pieteicējiem ir raksturīga neuzticēšanās kompetentajām iestādēm un speciālistiem. Tiesa vecāku pārmetumiem nesaskata pamatu, savukārt viņu attieksmi un skatījumu uz problēmu vērtē kā nevēlēšanos līdz galam atzīt, ka tieši viņu rīcība bija cēlonis aizgādības tiesību apturēšanai un ka tieši no viņu rīcības ir atkarīgs, vai bērns tiks atgriezts ģimenē. Tas savukārt ir viens no apstākļiem, kas liecina, ka vecāki nav līdz galam gatavi bērna atgriešanai ģimenē.

Visbeidzot, izvērtējot, vai bērna atgriešanās ģimenē ir droša, tiesa izšķirošu nozīmi piešķir /pers. H/ viedoklim, par kuru tiesa pārliecinās, izvērtējot sarunu protokolus, sevišķās aizbildnes sniegto informāciju, liecinieku /pers. J/ un /pers. K/ liecības. Cita starp tiesas sēdē /pers. J/ liecināja, ka /pers.H/ sākotnēji vēlējās, lai māte ar tēvu sāktu dzīvot kopā, bet, kad meitene paciemojās mājās, viņa redzēja, ka starp vecākiem nav stabilas attiecības. /pers.H/ jūtas nedroši, jo baidās, ka Valentīna atkal sāks lietot alkoholu. Meitenei nepatīk, kā māte uzvedas, kad lieto alkoholu – kļūst skaļa, agresīva. Tāpat /pers.H/ ir stāstījusi, ka viņai ir bail no tēva. Meitene ir iedomājusies februāri kā periodu, kad viss noskaidrosies. Pašlaik meitenei domas par atgriešanos mājās pastāvīgi svārstās. /pers. K/ liecināja, ka /pers.H/ grib atgriezties ģimenē, taču vienlaikus neuzticas mātes teiktajam, ka viņa ir labojusies. Pēc kādas telefonsarunas ar māti /pers.H/ teica, ka mamma iespējams ir lietojusi alkoholu. Tas, vai māte nav atsākusi lietot alkoholu, ir galvenais /pers.H/ šaubu iemesls. Pēc ciemošanās ģimenē /pers.H/ vairākas dienas ir nervoza, raudulīga. Novērtējot minētos pierādījumus kopumā, tiesa secina, ka, lai gan/pers.H/ vēlas atgriezties ģimenē, ar kuru viņa galvenokārt asociē māti, meitenei vienlaikus ir bažas par to, vai māte neatgriezīsies pie vecā dzīvesveida un tādējādi tas nebūs par iemeslu bērna atkārtotai izņemšanai un jauniem pārdzīvojumiem. It īpaši jāņem vērā, ka meitene jau ir tādā vecumā, kad spēj pietiekami objektīvi un patstāvīgi novērtēt situāciju un paust pret to savu attieksmi.

[18] Tiesas vērtējumā pieteicējiem ir jāseko Bāriņtiesas ieteikumiem un jāizmanto iespējas arvien biežāk uzņemt meiteni ģimenē brīvdienās, apmeklējumu laikā nodrošinot bērnam drošu un labvēlīgu vidi un tādējādi pakāpeniski ļaujot /pers.H/ pārvarēt bailes no tā, ka aizgādības tiesību atņemšana varētu beigties ar jaunu viņas izņemšanu no ģimenes. Pieteicējiem ir jāparāda bērnam, ka izmaiņas viņu dzīvesveidā, attieksmē pret vecāku pienākumiem ir patiesas un noturīgas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt pilnīgi /pers. D/ un /pers. E/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējiem tiktu atjaunotas pārtrauktās bērna /pers. H/ aizgādības tiesības.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota